

Ανδρέας Παπαβαρνάβας 1924-2023*

Επιμέλεια Ανθής Πέτσα Σαββίδου

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό της Προέδρου του προσφυγικού Σωματείου «Ελεύθερο Παλαίκυθρο» κ. Νεφέλης Λάμπρου

Δεν μπορώ όμως να μην αναφερθώ στην πολύτιμη προσφορά του για την ίδρυση του Σωματείου μας, του «Ελεύθερου Παλαίκυθρου». Το 1989 μαζευτήκαμε μερικές γυναίκες Παλαικυθρίτισσες και με την πολύτιμη προσφορά και καθοδήγηση του, ιδρύσαμε το Σωματείο μας. Δε σας κρύβω ότι πολλές φορές απογοητευτήκαμε, αλλά με τη δική του βοήθεια και εμπύχωση προχωρήσαμε. Διοργανώνουμε αρκετές εκδηλώσεις για να μείνει άσβεστη η μνήμη του κατεχόμενου χωριού μας.

Μεγάλη η προσφορά του για ολόκληρη την Κύπρο είναι η έκδοση του περιοδικού μας «Ελεύθερο Παλαίκυθρο», που εκδίδεται από το 1990. Εργάζεται με όλες του τις δυνάμεις και μαζεύει το υλικό πολλές φορές με πολλή δυσκολία. Η ευγνωμοσύνη μας στο πρόσωπο του είναι απέραντη. Τον ευχαριστούμε από τα βάθη της ψυχής μας.

ΚΗΔΕΙΑ
Τον πολυαγαπημένο μας πατέρα και παππού

ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΒΑΡΝΑΒΑ
Από το Παλαίκυθρο και τέως κάτοικο
Αγλαντζιάς

που απεβίωσε στις 13.4.2023 σε ηλικία 99 ετών κηδεύουμε την Μ. Παρασκευή 14.4.2023 και ώρα 12:00 το μεσημέρι από τον Ιερό Ναό Αποστόλου Ανδρέα στο Πλατό Αγλαντζιάς και καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του να παραστούν. Η οικογένεια θα δέχεται συλλυπητήρια στην εκκλησία από τις 11:30 π.μ.

Οι τεθλαμμένοι:

Παιδιά: Δώρα Παπαβαρνάβα - Γιάννης Γαβριηλίδης
Χάρια Παπαβαρνάβα - Ρομπέρτο Αννούτσι
Εγγόνα: Προκόπης Αρετή, Φραντζέσκα και Ανδρέας και λοιποί συγγενείς

Αντί στεφάνων θα γίνονται εισφορές για το Φιλανθρωπικό Έργο της ενορίας του Απ. Ανδρέα Πλατό Αγλαντζιάς.

Απόσπασμα από το Βιογραφικό του τιμώμενου από την κ. Ελένη Βαρνάβα

Σεβαστέ μας δάσκαλε,

μπορείς να σεμνύνεσαι για το έργο σου. Επιτέλεσες στο ακέραιο και τις ευθύνες που η πολιτεία κατά καιρούς σου ανέθεσε αλλά και τις ευθύνες που ο ίδιος, αυτόβουλα, ανέλαβες. Γνήσιος άνθρωπος, βγαλμένος απ' την παράδοση των Ελλήνων της πολύπαθης Κύπρου, γέννημα του κάμπου της Μεσαρκάς, μόχθησες όσο λίγοι για τον τόπο και τους ανθρώπους του. Κέρδισες την αγάπη και εκτίμηση των μαθητών σου, των συγχωριανών σου αλλά και της κοινωνίας ευρύτερα. Από τα νεανικά σου χρόνια υπήρξες συνειδητός και ενεργός πολίτης και ακολούθησες τη δική σου Ιθάκη, που σου χάρισε το ωραίο ταξίδι και ωραίους καρ-

* Εκδήλωση των Σωματείων «Ελεύθερο Παλαίκυθρο» και «Θ.Ο.Ι.» «Παναγίας Γαλατούσας Παλαίκυθρου, 11 Μαρτίου 2007, προς τιμή του δασκάλου Ανδρέα Παπαβαρνάβα, (από το περιοδικό «Ελεύθερο Παλαίκυθρο» τεύχη 35-36 Ιανουάριος - Δεκέμβριος 2007. Αφιέρωμα στο «δάσκαλο» Ανδρέα Σ. Παπαβαρνάβα).

πούς: βιώματα, εμπειρίες, σοφία, ανθρωπιά. Όσοι σε ακούσαμε, σε ζήσαμε, πήραμε διδάγματα, γίναμε καλύτεροι άνθρωποι. Σ' ευχαριστούμε από καρδιάς, θλιβόμαστε όμως, αγαπητέ μας κ. Παπαβαρνάβα, που σήμερα δε βρίσκεται ανάμεσά μας η σεμνή δέσποινα Αρετή Παπαβαρνάβα, η αγαπημένη σου σύζυγος, που «έφυγε» πριν δυο χρόνια. Παρά το πλήγμα που δέκτηκες, όμως, συνεχίζεις το πολυποίκιλο έργο σου. Παρηγοριά και χαρά για σένα, οι κόρες σου Θεοδώρα και Χάρια. Ευχόμαστε ο Θεός να σου δίνει υγεία και χαρά, να συνεχίζεις το ωραίο ταξίδι σου....

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό της κοινοτάρχιδος Παλαικύθρου κ. Ειρήνης Αφαντίτη Γαρβίηλ

Το ζεύγος Παπαβαρνάβα

Πόσα παιδιά πέρασαν από κοντά του; Εκατοντάδες και φαντάζομαι όλοι έχουν να πουν ένα καλό λόγο. Γιατί ήταν ένας πολύ καλός και ακέραιος δάσκαλος, που πάντα προσπαθούσε να γαλουχήσει τα παιδιά μας με τα ιδανικά μας: Πίστις, Πατρίς, Οικογένεια.

Με την προσφυγιά δεν τα βάζει κάτω αλλά δραστηριοποιείται εκτός από τον τομέα της παιδείας και στα κοινά του προσφυγοποιημένου τόπου μας. Αναδεικνύει το χωριό μας μέσα από εκπομπές και κείμενα και προσπαθεί όσο μπορεί, με άλλα άτομα της περιοχής μας, με διάφορα διδάγματα και ψηφίσματα για την επιστροφή μας.

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό του Δημάρχου Κυθρέας Μιχαλάκη Σάββα

Τον αγαπητό Ανδρέα Παπαβαρνάβα είχα την τύχη να γνωρίσω από κοντά εδώ και περίπου 20 χρόνια δίπλα, στον αείμνηστο Χριστόδουλο Πέτσα, κάτω από τις πιο δύσκολες ώρες, να προσπαθούν μαζί με άλλα στελέχη της «Ελεύθερης Κυθρέας» να αναπερώσουν το αγωνιστικό φρόνημά μας ως ένδειξη της αδάμαστης θέλησης και διακαούς επιθυμίας για επιστροφή και δικαίωση.

Αμέσως διαπίστωνα το ευπροσήγορο του χαρακτήρα του μαζί με το μειλίκιο και ευγενικό του φέρισμα, χαρίσματα εκ φύσεως που εντυπωσιάζουν τον συνομιλητή κερδίζοντας πάντα τη συμπάθεια και το σεβασμό όλων των ανδρώπων.

Η προσφορά του αγαπητού Α. Παπαβαρνάβα στο σωματείο «Ελεύθερη Κυθρέα» είναι μεγάλη και πολύπλευρη. Πρωτοστατούσε πάντα στη διοργάνωση των αντικατοχικών εκδηλώσεων επωμιζόμενος εν πολλοίς το βάρος της ευθύνης μαζί με τον αείμνηστο Χριστόδουλο Πέτσα.

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό του Δρα Πέτρου Στυλιανού Προέδρου «Πολιτιστικής Κίνησης Περιοχής Κυθρέας ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ»

Κι όταν μέσα από την εθνική ρηχοθάλασσα ξεπετάχτηκε η ΕΟΚΑ και μέσα απ' τ' απύθμενο χάος που άφησε κυνηγημένος ο δυνάστης, ξεπρόβαλε η ΕΟΚΑ, ο τομέας Κυθρέας με πρόεδρο του τον ομιλητή και Γραμματέα τον Παπαβαρνάβα, έγραψε σημαντικές σελίδες πολιτικής ιστορίας: με δεκάδες συνδιασκέψεις - μια κάθε μήνα, εκ περιτροπής σε κάθε χωριό της περιοχής - που κάλυπτε - εκτός από τα έξι παραδοσιακά περιφερειακά χωριά (Κυθρέα, Νέο Χωριό Κυθρέας, Παλαίκυθρο, Τραχώνι Κυθρέας, Έξω Μετόχι και Βώνη) - και το Γέρι, το Πυρόι και την Τύμβου, με αγροτικά και πολιτιστικά φεστιβάλ, διαγωνισμούς, ανεγέρσεις προτομών εθνομαρτύρων και ηρώων - όπως του Χατζηγιακουμή στον Κεφαλόβρυσσο και των ηρώων Γερίου της συγκλονιστικής μάχης του Γενικού Νοσοκομείου, στο Γέρι, με την έκδοση τριμηνιαίου περιοδικού, της «φλόγας περιοχής Κυθρέας» κι άλλες πολλές και σημαντικές δραστηριότητες, που ο χρόνος δεν επιτρέπει την απλή έστω παράθεσή τους, ο τομέας έδωσε το πρωτοποριακό του στίγμα της μοναδικής του παρουσίας.

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό του κ. Ανδρέα Μαϊμάρη εκ μέρους των Μη Συλληφθέντων Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α.

Εκπατρισμένος ο Ανδρέας, όπως όλοι μας εδώ, δεν επέτρεψε στη φλόγα, στο πυρσό του να σβήσει. Πήρε ξανά στα χέρια του τον πυρσό του δικαίου, τον πυρσό της υπομονής, τον πυρσό της επιμονής και εδώ και 33 χρόνια, σαν Προμηθέας προσπαθεί να δώσει στις νέες γενιές των Ελλήνων της Κύπρου τη φωτιά της πίστης στην Ελλάδα, στην πατρώα γη, στους τάφους των προγόνων, στα χώματά μας. Ο αγώνας του αυτός πολύπλευρος, πολυσύνθετος, πολυεπίπεδος, τοπικός, παγκύπριος, επίπονος, συνεχής.

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό του κ. Ανδρέα Φωτιάδη εκ μέρους του ΘΟΙ Παλαικύθρου

Ο Ανδρέας Παπαβαρνάβας, δάσκαλος το επάγγελμά, υπηρέτησε την παιδεία του τόπου με ευσυνειδησία, με ζήλο και αφοσίωση για 40 συνεχή χρόνια.

Αγαπούσε τα παιδιά. Αγαπούσε το επάγγελμα του και έφερνε άριστα αποτελέσματα στην τάξη. Όλοι οι απόφοιτοι του, με ευκολία, περνούσαν τις εισαγωγικές εξετάσεις στα σχολεία Μέσης Παιδείας.

Αγαπούσε όλους, και παράλληλα ασκούσε και ένα άλλο... επάγγελμα. Τους καλοκαιρινούς μήνες και τις αργίες, τον θυμάμαι με τις λαστικένιες ποδίνες να ποτίζει, να είναι στο τράκτορ να οργώνει, να ποτίζει, να θερίζει, να αλωνίζει, να βοηθά την οικογένειά του.

Από το 1949, με το θάνατο του πατέρα του, αναλαμβάνει την προστασία της πατρικής του οικογένειας και την μόρφωση και αποκατάσταση των αδελφών του.

Η έναρξη του Απελευθερωτικού Αγώνα 1955-1959 τον βρίσκει ομαδάρχη της ΕΟΚΑ Παλαικύθρου. Επειδή απουσίαζε από το χωριό-ήτο διορισμένος στον Άγιο Νικόλαο Λευκονοίκου-με πλησίασε και μου είπε: «Ξάδελφε, Αντρίκκο, να αναλάβουμε εσύ ως ομαδάρχη της ΕΟΚΑ, που είσαι στο χωριό και εγώ να αναλάβω ως υπεύθυνος της ΠΕΚΑ». Αποδέχτηκα την πρότασή του, παρ' όλο που ήμουν στην οργάνωση ως Σύνδεσμος Λευκωσίας, Ξερού, Κάμπου. Φρόντισα και ενίσχυσα την ομάδα με αρκετά νεαρά παιδιά.

Απόσπασμα από τον Χαιρετισμό του κ. Παναγιώτη Χρίστου Κάντη, εκ μέρους των Εδελοντών του 1963-64

Κατά την διάρκεια των γεγονότων του 1964 οι εδελοντές εθνοφρουροί του Εξω Μετοχίου, ήμασταν φρουροί στη Χαλεύκα, στον Πενταδάκτυλο.

Δείχναμε όμως υπερβολική δραστηριότητα κι επικίνδυνη τόλμη.

Ο Διοικητής της περιοχής Κυθρέας Κώστας Παπαϊωάννου (Πλατύς), ανησυχούσε πολύ, μήπως του δημιουργήσουμε κανένα πρόβλημα, μήπως κάνουμε καμιά επικίνδυνη και παράτολμη ενέργεια εκεί που φρουρούσαμε, γιατί πιο κάτω ήταν τα τούρκικα χωριά.

Πρόσεξε δε πως είχαμε πολύ αρμονικές και φιλικές σχέσεις με το Δάσκαλο, που τέλος Μαρτίου 1964 ήρθε στην Κύπρο για τις εορτές της Αναστάσεως από την Ελλάδα, όπου είχε πάει για μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρόσεξε πώς όταν κατεβαίναμε από τη Χαλεύκα στο Αρχηγείο στην Κυθρέα, μόλις βλέπαμε το Δάσκαλο, πλησιάζαμε και κουβεντιάζαμε πολύ φιλικά, κρεμόμασταν από το στόμα του σε ό,τι έλεγε. Μια μέρα τον κάλεσε ο Διοικητής και του είπε:

Οικογένεια Α. Παπαβαρνάβα

«Δάσκαλε, δέλω ν' αναλάβεις διμοιρίτης των εδελοντών εθνοφρουρών του Παλαικύθρου και κυρίως αυτών των αντίδασων, των αγροίκων Εξωμετοσιανών. Φοβάμαι από καμιά παρανομία τους. Είμαι βέβαιος πως μόνο εσύ μπορείς να τους επιβληθείς, να τους κάμεις να είναι πειθαρχικοί και ν' ακολουθούν τους κανονισμούς του κανονικού στρατού· να είναι γενναίοι, τολμηροί, επικίνδυνοι αλλά στην κατάλληλη στιγμή».

Και πράγματι, όταν ο Δάσκαλος ανέλαβε διμοιρίτης μας, ως εκπαιδευτικός που ήταν, με τους καλούς κι ευγενικούς του τρόπους, με τις σόφρονες συμβουλές του και κυρίως την επιβλητικότητά του, κατόρθωσε να δαμάσει, να επιβληθεί αυτών των ζωηρών «αγροίκων εθνοφρουρών» κατά τον Διοικητή τους.

Ο λόγος του για μας ήταν προσαγή, ήταν δέσμευση, έπρεπε να εκτελεστεί. Ο Δάσκαλος, ως διμοιρίτης ήταν τολμηρός, θαρραλέος, αποφασιστικός κι είχε αρκετές διοικητικές ικανότητες. Έφερε σ' αίσιο πέρας τα καθήκοντα που του ανατέθηκαν.

Εμείς είμαστε περήφανοι, γιατί υπό την διοίκηση του επετελέσαμε στο ακέραιο το καθήκον μας προς την πατρίδα.

Αντιφώνηση κ. Ανδρέα Παπαβαρνάβα

Έντιμοι κύριοι βουλευτές, Αιδεοιμώτατοι,

Έντιμε κύριε πρόεδρε των Συνδέσμων Αγωνιστών ΕΟΚΑ 1955-59

Έντιμε κύριε πρόεδρε των Μη Συλληφθέντων Αγωνιστών ΕΟΚΑ 1955- 59

Έντιμε κύριε πρόεδρε του Παγκυπρίου Συνδέσμου Εδελοντών Αγωνιστών 1963-64.

Έντιμε κύριε τέως Γενικό Διευθυντή Δημόσιας Υπηρεσίας, έντιμε κύριε Δήμαρχε και Δημοτικοί Σύμβουλοι, κυρία και κύριοι κοινοτάρχες και κοινοτικοί σύμβουλοι, κύριε εκπρόσωπε της ΠΑ.Δ.Ε.Δ, κύριε πρόεδρε της ΕΠΟΠΛ, κύριε πρόεδρε της Πολιτιστικής Κίνησης Περιοχής Κυθρέας- Επιστροφή, κυρία εκπρόσωπος του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, κύριοι εκπαιδευτικοί, αγαπητοί συνάδελφοι, μαθητές, συγχωριανοί, φίλοι, φίλες, κυρίες και κύριοι

Πράγματι, δε μπορώ να βρω τα κατάλληλα λόγια για να σας εκφράσω τις ευχαριστίες και την ικανοποίηση, κυρίως τη συγκίνησή μου. Θεωρώ πρωταρχικό μου καθήκον να σας ευχαριστήσω που παραμερίσατε άλλες προσωπικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις σας και θυσιάσατε αυτό το απόγευμα για να τιμήσετε με την παρουσία σας αυτή την τιμητική εκδήλωση που είναι αφιερωμένη στο πρόσωπο μου.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τις επιτροπές των σωματείων Θ.Ο.Ι. Παναγίας Παλαϊκύδρου και κυρίως το Ελεύθερο Παλαϊκύδρο για την απόφασή τους να με τιμήσουν και να οργανώσουν την όλη εκδήλωση.

Αγαπητοί,

Οι προηγούμενοι ομιλητές, τους οποίους ευχαριστώ για τα τόσο καλά τους λόγια, αναφέρθηκαν με κάποια δόση υπερβολής στις εξωσχολικές μου δραστηριότητες, την εθνική, τη θρησκευτική, την πολιτιστική μου προσφορά, που κατά τη γνώμη μου, στα πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας μου ήταν μεταξύ των κα-

Συνάντηση με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Αντιπροσωπείας του Δήμου Νέας Σμύρνης και του σωματείου Ελεύθερη Κυθρέα, Μάρτιος 1986. Εκδήλωση «Μνήμη Σμύρνης».

δηκόντων μου. Γιατί εκείνη την εποχή ο δάσκαλος ήταν μεταξύ των ελαχίστων μορφωμένων στα χωριά της Κύπρου μας και οι φτωχοί και ταλαίπωροι εργάτες και γεωργοί, θεωρούσαν το δάσκαλο και τον ιερέα συμβούλους τους σε κάθε τους δυσκολία. Τους θεωρούσαν ως τους μόνους, που θα τους ενημέρωναν για θέματα εθνικά και δρασηκευτικά, θα βοηθούσαν στην πρόοδο της κοινότητας τους. Αυτό απαιτούσε η εποχή, αυτό απαιτούσαν οι τότε καταστάσεις και νομίζω πως εγώ έκαμα απλώς το καθήκον μου.

Γι' αυτό θα αναφερθώ μόνο στο εκπαιδευτικό μου έργο.

Όπως ακούσατε από την κ. Ελένη Βαρνάβα, ο πρώτος μου διορισμός ήταν στο σχολείο Χρυσίδας, ενορία της Κυθρέας, που είχε 22-24 μαθητές. Ήταν διπλάσιοι της πατρικής μου οικογένειας.

Ετσι, φεύγοντας το πρωί με το ποδήλατο μου από την εντεκαμελή πατρική οικογένεια, πήγαινα σε μια κάπως μεγαλύτερη οικογένεια, που όλα τα παιδιά της ήταν σχεδόν συνομήλικα (6-12 χρόνων), και εγώ ήμουν ο πατέρας, ο αρχηγός αυτής της οικογένειας.

Από τις πρώτες μέρες της σταδιοδρομίας μου τα πεντακάδαρα, έξυπνα, ευγενικά και καλόκαρδα παιδιά της Χρυσίδας με δέχθηκαν με τόση αγάπη, αφοσίωση και καλοσύνη, που τα συμπάθησα, τα αγάπησα και τους συμπεριφερόμουν σαν να ήταν μέλη της οικογένειάς μου, σαν να ήταν μικρότερα μου αδέρφια.

Δημιουργήθηκε μεταξύ μας μια αμφίδρομη αγάπη, αλληλοσεβασμός, αλληλεπίδραση, αλληλοδιδα-σκαλία μπορώ να πω. Εγώ τους πρόσφερα γνώσεις, τρόπους συμπεριφοράς, τους παιδαγωγούσα, εκείνοι με βοήθησαν να τα αγαπήσω και μέσω τους να αγαπήσω ακόμη περισσότερο το διδασκαλικό επάγγελμα. Και πράγματι, είναι λειτούργημα το δασκαλίκι, γιατί όντως συνεχώς, καθημερινά, με τις αγνές και άδολες παιδικές ψυχές, ως ευσυνείδητος άνθρωπος, έχεις καθήκον, είσαι υπόχρεος να τις πλάσεις σωστά, να τις γαλουχήσεις όσο το δυνατόν καλύτερα. Ως δάσκαλος εργάστηκα σε μικρές και μεγάλες κοινότητες.

Καθόλη τη διάρκεια της μακρόχρονης σταδιοδρομίας μου εργάστηκα σκληρά και κυρίως ευσυνείδητα.

Στόχο είχα να προσφέρω στα παιδιά, που μου εμπιστεύτηκαν οι γονείς τους, αγωγή και γνώσεις, σύμφωνα με τις πνευματικές ικανότητες ενός εκάστου, αρκετές όμως ώστε να μπορούν να συνεχίσουν σε ανώτερες σχολές ή να ακολουθήσουν ένα τίμιο βιοποριστικό επάγγελμα, ώστε να μπορούν εύκολα να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες που θα συναντούσαν στη ζωή, στη σταδιοδρομία τους, και νομίζω το πέτυχα.

Ενδιαφερόμουν να γίνουν ηθικοί, δίκαιοι, ειλικρινείς, τίμιοι, φιλότιμοι, εργατικοί, να είναι ικανοί να βοηθήσουν στην πρόοδο της κοινότητάς τους και γενικά της κυπριακής κοινωνίας. Κυρίως όμως φρόντιζα να τα γαλουχήσω με τα εθνικά και δρησκευτικάνάματα, να είναι υπερήφανοι για τη μεγάλη και ένδοξη μας πατρίδα την Ελλάδα.

Να αγαπούν την οικογένειά τους, τη δρησκεία και την πατρίδα και να είναι πρόθυμα να δυσιασθούν γι' αυτά .

Εργάστηκα σε πολλά σχολεία, συνεργάστηκα με πολλούς συναδέλφους είτε ως απλός δάσκαλος είτε ως διευθυντής. Με όλους είχα και εξακολουθώ να έχω αμφίδρομη αγάπη και εκτίμηση. Ποτέ δε σκίασε τις σχέσεις μας το προσωπικό συμφέρον ή η κομματική τοποθέτηση.

Μεγάλη και ανείπωτη η χαρά και ικανοποίησή μου όταν συναντηθώ με συναδέλφους ή μαθητές μου και ανταλλάξουμε μερικές κουβέντες.

Κατά τη σταδιοδρομία μου είχα και άδικες, τιμωρητικές μεταθέσεις, μου έτυχαν δυσκολίες και αναποδιές, κάτι που μπορεί να συμβεί στον καθένα μας. Όλα όμως διορθώνονται. Φτάνει να υπάρχει υγεία, υπομονή, επιμονή, αγάπη και κυρίως θέληση. Αγαπητοί, τώρα ένα πράγμα με ταλανίζει και βασανίζει. Η μεγάλη εθνική συμφορά. Το 1974 διεπράχθη σε βάρος του νησιού μας ένα χωρίς προηγούμενο έγκλημα, στίγμα για την ανθρωπότητα.

Πρόσφυγες, αγνοούμενοι, εγκλωβισμένοι, κύμα μεταναστεύσεων και το χειρότερο η μικρή μας πατρίδα μοιρασμένη.

Τώρα και 33 χρόνια οι εκκλησίες μας βεβηλώνονται, τα σπίτια μας κατοικούνται από τους αλλόδρησκους κατακτητές, ο τόπος μας αποικίζεται από τους ημιβάρβαρους της Ανατολίας. Ο Πενταδάκτυλος στενάζει κάτω από την μπότα

Εκδήλωση μνήμης κατεχομένων, 30 Ιουνίου 1984, Πύλη Αμμοχώστου

του αιμοσταγούς Ατίλα. Αγέρωχος, όμως, μας κοιτάζει επίμονα στα μάτια, περιμένοντας να τον δρασκελίσουμε, να ανοίξουμε τις πόρτες που οδηγούν στην Κερύνεια, στα Βαρώσια, στον Απ. Ανδρέα, στη Μόρφου, στην Κυθρέα και τα περικόρα τους, στα σπίτια και τις εκκλησίες μας.

Θα το κατορθώσουμε! Και βέβαια θα το κατορθώσουμε. Όχι βέβαια με την κατάργηση του μαθήματος των δρασκευτικών ή την καδιέρωσή τους ως προαιρετικού του μαθήματος στα σχολεία μας και με την αλλοίωση της Ελληνικής Ιστορίας αλλά με τη συνέχιση και εντατικοποίηση της ελληνοχριστιανικής και ηθικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών και των νέων μας, τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και τους γονείς και την εκκλησία, με κατάλληλες εκδηλώσεις και δραστηριότητες των Σωματείων μας με την υπομονή και επιμονή του λαού μας στο δίκαιο του αγώνα μας και κυρίως με τη σώφρονα πολιτική της Κυβέρνησης και των Αρχηγών Κομμάτων την έμπρακτη συμπαράσταση της Μητέρας Πατρίδας και-είδε-τη λογική αντίκριση του δέματος μας από την ως τώρα αδιάλλακτη Τουρκία, ας ελπίζουμε πως σύντομα θα επτευχθεί μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, θα ξανακτυπήσουν οι καμπάνες μας που είναι βουβές τώρα και 33 χρόνια και θα μας βοηθήσει ο Θεός, ελεύθεροι, να λειτουργηθούμε στις έστω και ερειπωμένες εκκλησίες μας.

Ευχή και ελπίδα όλων μας.

Και πάλι σας ευχαριστώ όλους.